

نثار احمد صمد واصفي صيب بنكلي ليکني

نثار احمد صمد په فيسبوک کي

Nisar Samad
Ketabton.com
Wasifi

ټولونکي: صبور گل صابر

سرېزه

الحمد لله دالله شکر اداء کوم چې له ډېرو سختو مصروفیتونو سره سره وتوانېدم، چې د شاغلي واصفي صيب د فیسبوک لپکني راغونډې کړم، او تر خوږو وطنوالو يې ورسوم.

د مسافري سخت مصروفیتونه وي، په دی هر مسافر پوهیږي، خو د واصفي صيب لپکني می نه لورېدي چې حېث لاري شي، نو له دې مصروفیاتو او نه امکاناتو سره سره می دغه ده، دالله بڼکر اداء کوم چې کتاب می تکمیل کړ.

دري میاشتي مخکې می له محترم واصفي صيب! څخه د کتاب لپکلو اجازه واخېسته، محترم واصفي صيب! په ورین تندي دا غوښتنه ومنله، او ما هم دالله په توکل دا کتاب مکمل کړ.

په کتاب کې ټولې لپکني دمحترم استاذ دلاس لیکل شوي لپکني دی، ما هېڅ کوم تعدیل پکشي نه دی کړي، یوازي می دایدیت په برخه کې کار کړي ده.

لیکل شوي کتاب ټول افغان ملت ته تحفه کوم او له ټولو هغو افغانانو غوښتنه کوم چې د سنسور په برخه کې یې پوره پوره هڅه راسره وکړي.

په پای کې کتاب د محترم مرحوم پلارجان رحمة الله علیه روح ته بڼم، او د مرحوم لپاره دکتاب ویلو ترمخ د دعا لاسونه پورته کړئ، او د مغفرت دعا ورته وکړئ.

نصیحت

یو ځوان و یو سپین ږیری ته وویل چې نصیحت راته وکړه .

سپین ږیری ورته وویل : قرآن ولوله مخکي له دې چې، قرآن پر تا وویل سي !

لمونځ وکړه مخکي له دې چې، تا ته لمونځ درکول سي !

د نورو له تجربو څخه گټه واخله مخکي له دې چې، ته د نورو له پاره تجربو ته شي.

حضرت عمر (رض) پر منبر ودرېد . شکېدلې چپنه یې اغوستې وه .
له لوږي یې په گېډه کې غرهار وو .

د خطبې په منځ کې یې وویل :

که غریزې او که نه ، قسم په خدای تر هغه به دې مړه نه کړم تر څو
د مسلمانانو اولادونه ماږه سوي نه وي !

تريخ غرپ

د حسد تر ټولو بڼه چاره او علاج دا دی چې د هغه چا سره چې حسد
کوي نوم یې واخله او د خیر دعا ورته وکړه . که څه هم دا ډیر تريخ
غرپ دی مگر له دننه دې ناروغي جوړوي . ته خو یې امتحان کړه !

سوری پیاله

دا ولی ډیری پیسی خرڅوو لاکن لږ شیان لرو؟!

ډېر اجناس رانیسو خو لږ خوند ترې اخلو؟!

عاید مو ډېر خو لاس مو تنگ دی؟!

آسانتیاوي ډیری خو راحت لږ لرو؟!

لوی علت یې حرص دی ، او د ننني انسان د حرص پیاله ځکه نه
ډکیری چی په هغې کی د ناشکری سوری دی چی ډکډو ته یې نه
پریردي !

سو استفاده

نرم زړی انسان ساده یا احمق نه وی ، بلکی بڼه پوهیږي چی خلک
څنگه چپه او راسته لوبی ورسره کوی . خو بیا هم دی پر دې هر څه
سترگی پتوي دا ځکه چی زړه یې نرم ، پاک او بڼایسته دی !
نو د چاله صداقته بده استفاده مه کوه چی دا هم یو خیانت دی .

خیل عمل د لاری مل

ته به بڼه وظیفه او مقام لري ، بڼه کورنی او قوم به لري ، بڼه نوم
او نښان به لري ، بڼه کور او موټر به لري ، بڼه مال او دنیا به
لري....

آيا د دغو څخه يو شي هم قبر ته درسره وړي بېله عمله ؟

نو مه ناوخته كوه !

د درواغو بدبويي

رسول الله (ص) وفرمايل : كله چي څوك درواغ ووايي نو د درواغو د بدبويي له امله (د رحمت) فرشته يو ميل ليري ورڅخه ځي (سنن الترمذي : ۱۹۷۲) .

خو زموږ ننني محيط؟!!

سابقه د آينده سره وتړه !

آيا داسي انسان سته چي ماضي بدله كړي ؟ آيا څوك راتلونكي بدلولاى سي ؟ قطعاً نه . خو ډير خلك په ماضي پوري كلك مېنتي دي دومره آينده نه سنجوي لكه په ماضي كي چي بند دي .

نو د ماضي سره بايد څه وكړو ؟ دا چي ماضي نسو بدلولاى ، نه يي هيرولاى سو ، نه يي سمولاى سو او نه يي حذف يا محوه كولاى سو . نو صرف يو كار كولاى سو هغه دا چي ماضي بايد ومنو او درس ورڅخه واخلو . يعنى سابقه او آينده سره وتړو .

د انسان او رحمان رضائیت

یو پاچا د نصیحت او پند اوریدلو ډیر شوقی و . یوه ورځ یې یو متقی او زاهد عالم ته وویل چې داسی نصیحت راته وکړه چې انسان او رحمان دواړه راڅخه راضي سی .

عالم ورته وویل چې ډیره ساده خبره ده او هغه دا چې د ورځی فقیرانو او محتاجانو ته کومک ورکوه چې « انسانان درڅخه راضي سی » او د شپې پخپله د الله څخه فقر کوه چې « الله درڅخه راضي سی » !

په رښتیا هم دا نو دنیوي او اخروي بری دی . الله دی یې د هر شتمن ، هر سیاست وال او هر چارواکي په نصیب کړی ، آمین .

کارلوس فونتنس ویلی دی :

په دنیا کی چی می له ژونده تر ټولو غټ سبق زده کړ، دا دی چی هیڅوک د خپلو خبرو سره ورته او مشابه نه دی ! [یعنی خبري او عمل یې اختلاف لری .

پوښتنه

محترم وروره او محترمی خور ! په تا کی کومه داسی غلطي سته چی غواړې تر ټولو اول یې رفع او دفع کړې ؟ آیا هغه سُستي او ټټبلي ده ؟ آیا د سهار لمانځه ته نه راپاڅېدنه ده ؟ آیا د بي حوصله کی ختمونه ده ؟ آیا د بدگومانی پای ته رسونه ده ؟ آیا د درواغو بندونه ده ؟ او

که د غیبت خپنه ده ؟ اقلأ د یوې غلطې محوه کولو ته خو باید
لومړیتوب ورکړي !

نو تر ټولو اول درواغ ویل بند کړه بیا وگوره !

اول د خآن بدلون

زموږ کمزوري دا ده چی د مقابل طرف د بدلون په لټه کی یو خو خآن
مو هېر وی یا متوجه نه یو .

د فرعون میرمنی تصمیم و نیوئ چی بدلون ومومی ؛ د نوح (ع) زوی
بیا د بدلون له پاره تصمیم نه نیوئ ؛

لومړنی د یو سرکبن او ظالم انسان میرمن وه ، خو دوهم د یو پیغمبر
زوی و .

نو د خآن سمون او بدلون هیڅ مقدمه نه خواړي او د نه بدلون له
پاره بیا هیڅ پلمه د منلو وړ نه ده .

پس دا پخپله ته یی چی د بدلون تصمیم ونیسی . یعنی تر څو چی په
خآن کی د بدلون اراده ونکړي الله تعالی دې روان حالت نه بدلوي
(الرعد : ۱۱) .

ستا يي له خيره چي ناحقه وياري!؟

که ته بنايسته يي مه پرې نازيره ، ځکه دا بنايست خو تا پخپله نه دی جوړ کړي ؛

که ته د يو خاص قوم يا نسل څخه يي په دې هم فخر مه کوه ، ځکه دا هم تا پخپله نه دی غوره کړي ؛

که ته د يو شتمن يا واکمن اولاد يي په دې هم ويار مه کوه ، ځکه دا هم تا پخپله نه دی گټلی .

دا ټول « بي ارزبنته افتخارات » دي . نو ستا کمال دا دی چي په تقوا دې ووياره ، په اخلاقو دې ووياره ، په لياقت دې ووياره ، په خدمت او صداقت دې ووياره چي دا به نو ټول تا پخپله گټلی وي . همدا د اسلام سپاربننه او غوښتنه ده !

مونږ تر سخت تعقيب لاندی يو

کله چي د گناه ارتکاب کوي نو درې خبری حتماً مدنظر ولره : الله دې ويني ، ملايکی يي ليکي ، او مړينه دی څاری . نو تر څومره عظيم تعقيب لاندی يي ، خو بيا هم!؟

مثبت فکړه اوسه

هغه (شی یا سړی) چي بڼه درته ایسی په غور يي مه گوره ، داسی نه چي کومه خرابي پکښی پیدا سی .

خو هغه (شی یا سږی) چی بد درته بڼکاری په غور یې گوره داسی نه چی کوم بڼه والی پکښی پیدا سی .

هو ، بد خو بد دی ؛ بڼه مه بد کوه (بڼه خو بڼه دی ؛ که بڼه یې نو بد درته بڼه کړه)

هر ظالم روند او کون دی

انسان عمدتاً په درو طریقو سره مغرور کیږی : یا به ډیری پیسی لری او شتمن به وی ؛ یا به جسماً غښتلی او پیاوړی وی ؛ یا به لوړ مقام یا چارواکۍ پلار لری . خکه نو ظلم ، لویي ، حق تلفی او ډیر نور گناهونه کوی .

بڼه ، که یې الله تعالی د بدن یوه پُره سُسټه کړی نو کړپۍ او دربۍ به یې تر آسمانه ورسیری ، خو چی له مخکی به ووهل سی !

موږ ډیر دغسی مثالونه لرو خو هغوی پخپله کانه او ږانده دي !

له بهتانه ډډه

وایی چی یو سږی مهلب بن ابي صُفره ته بد وویل ، خو ده یې په خُواب کي هیڅ هم و نه ویل . یو چا ورته وویل : ولي دي د ده د بدو خبرو خُواب ور نه کړ ؟ _

مهلب وويل : د ده بدی يا عیبونه را معلوم نه دي ، او دا مي هم
خوبنه نه ده چي د هغه څه په هکله بهتان پر ووايم چي په ده کي
نسته .

هو ، الله دی هر مسلمان ته د غسی دینی تومنه ورکړی . په رښتیا هم
هغوی اسلام هضم کړی و ، خو موږ وگوره چي د اسلام څومره ټپکه
داري کوو لاکن په عمل کی هغسی نه یو.

ای حق خوره او ظالمه !

دا حتمي نه ده چي د یو چا آه و فریاد یا بنیرا درپسي وی ، بلکی
ځینی وختونه د یو چا ټینګ صبر او خدای ته پریښودل هم ستا
خوبنی پیکه کوی او سکون دي اخلی ، خیر دی چي نن د غرور پر
نیلی سپور یی .

که هوس دی نور دي بس دی !

د خوش باوری یا نیکی سزا

څومره د افسوس خبره ده چي پر یو چا باندی د ړندو په څیر باور
وکړو ، او بالاخره هغه دا ثابتہ کړی چي په رښتیا هم موږ ړانده
وو .

پر خان او جهان بی اعتباره

« اعتبار » په دوستی او خپلوی کی د اکسیجن خوندي اهمیت لری .
که پر یو چا « بی اعتباره » سوی نو د هغه دعاوی هم بنیراوی
درته بنکاری ، او ښه یی هم په بدیو کی شمیری .
دا حکه چی د اکسیجن د نشتوالي له امله تراوونه او رابطی بی تنفسه
وی .

نو خان له ناکامی وژغوره ، یعنی پر اعتبار مه بی اعتباره کیره !

کوچنی مغز ، لویه ژبه

حینی خلک متأسفانه اوریدل لږ کوی خو خبری پیری کوی . دا داسی
کسان دي چی مغز یی کوچنی خو ژبه یی غټه ده . مطلب دا چی مور
باید هر څه وسنجوو بیا یی ووايو نه داچی اول یی ووايو بیا یی
وسنجوو . دا نو څه فایده ؟ باید مخاطب ستومانه او بیزاره نکړو .

پس مه پریروده چی ژبه دي تر فکر مخته سی !

له گناه کاره کرکه مه کوه !

د خرابو خلکو تر هیرولو او د ښو خلکو تر لټولو خو دا بهتره ده چی
د خلکو خرابی خبری هیری کړو او د هغوی ښی خبری ولټوو .

دا خُکھ چي انسان ثبات نلري، يعني خراب خلک بنه کيداي سي او
بنه خلک خراب کيداي سي .

مطلب دا چي علايم اهميت نلري بلکي عوامل مهم دي . پس له گناه
بايد کرکه وکړو نه له گناه کاره !

بي انصافي

د صدقي يا خيرات ورکولو له پاره په جيب کي په خورا لږ مبلغ
(يعني سیکه) پسي گرځو . خو همدا مهال د الله خُخه د جنت لورترين
مقام غواړو .

خومره ناخيزه عطا کوو او خومره ستر عوض طلبوو !

بپشکه چي الله رحيم او کریم دی ، مگر ته خو هم انصاف وکړه !

خاني اصلاح

تل بنه والي په نورو کي او بدوالي په خان کي لټوه او سمّوه يي . که
همدا فارمول مراعات کړي نو دا به ستا تر ټولو بنه والي او روهي
سکون وي . امتحان يي کړه بيا وگوره !

شتمن فقير

کله چي ته وصت پانه ليکي (يا شفاهي وصيت کوي) ، آيا خبر يي چي يوازيني څوک چي ستا د مال او دولت يا جايداد څخه محروم پاتيري ، هغه ته پخپله يي !؟

چا ته خپل سهم پريږدي ؟ آيا هغه اولاد ته چي ډير ژر به دي هير کړي ؟ که هغه اولاد ته چي ستا د سهم يوه سلنه به هم نه درپسي خيراتوي ؟ که هغه اولاد ته چي ځان پوه او تا ناپوه بولي ؟

نو اوس لا ژوندي يي ، ستا د خپل سهم زياته برخه صدقي ته وقف کړه ، داسي نه چي ناوخته سي ! آيا پوهيري چي صدقه خورا افضل عبادت دي ؟ نو ولي يي ضايع کوي ؟ ولي دا کار هغه اولاد ته پريږدي چي د دنيا په کارونو کي تر غوږونو پوري ډوب دي ؟

که همداسي ونکړي نو پوه سه چي شتمن فقير يي (يعني دلته شتمن او هلته فقير) !

مهم پوهاوي

کله چي ته د يو چا په څيره ملنډي وهي يا پر خاندې نو دا پر تصوير نه بلکي پر مُصور خاندې يا پر انځور نه بلکي پر انځورگر خاندې يا پر مخلوق نه بلکي پر خالق خاندې.

تعدادل ساته !

خان په ژوند کی هیڅکله چا ته مه ورايله کوه (یعنی په اختیار کی یی مه ورکوه) . ځکه چی نننی انسان یوازی خپلی گتی ته گوری ، یعنی که ته پر گران یی نو ستا بدی هیرویی او که خوابدی سو نو ستا نیکی هیرویی .

متل دی چی مه دومره خوږ اوسه چی ودی خوری او مه دومره تریخ اوسه چی ودی غورځوی ! اسلام وسط او تعدادل خوبنوی .

د پیسو طاقت

پیسې غوږونه نلری خو اوریدلی سی ، پښې نلری خو ځغستلی سی ، لاسونه نلری خو وهلی سی ، خوله نلری خو ږغېدلی سی ، هیڅ نلری خو هرڅه کولی سی !

نو ځکه ظالمان بېغمه ظلم کوی ، فاسدان بېغمه فساد کوی ، زورواکان بېغمه خرمستی او سرمستی کوی خو څوک یی مخه نسی نیولای .

پیغمبر (ص) داسی فرمایي : « الله تعالی ظالم ته مهلت ورکوی او چی ویی نیسی او مواخذه یی کری نو نه یی ایله کوی » .

قادر او مقتدر ذات

يو قدرت چي ليدل (بينايي) خلق كوي ، يقيناً چي هغه بينا او ليدونكي دي . يو ږوند نسي كولاي چي بينايي خلق كړي .

يو قدرت چي اورېدل خلق كوي ، نو هغه يقيناً اورېدونكي وي . يو كون نسي كولاي چي اورېدل خلق كړي .

يو قدرت چي ژوند خلق كوي ، نو هغه يقيناً ژوندي وي . يو مړ نسي كولاي چي ژوند خلق كړي .

پس هغه خالق په صداقت سره ومنه چي هم « بنه ليدونكي » ، هم « بنه اورېدونكي » او هم « ژوند بخښونكي » دي !

دومره غفلت ؟

راځي په خپل گربوان كي وگورو :

دا چي موږ د ډوډي خوړلو پر وخت ډوډي خورو ؛ د مطالعي پر وخت مطالعه کوو ؛ د کار پر وخت کار کوو ؛ د خوب پر وخت خوب کوو ؛ د مجلس پر وخت مجلس کوو ؛ نو د لمانځه پر وخت لمونځ ولي نه کوو ؟!

هره پلمه او حيله بي معنی ده .

د عزت اميد

احترام او درنښت ډيره گرانه متاع ده چي هر څوك يي نه لري . نو د هغه طمع د ارزان بيه يعنی سپكو خلكو څخه مه كوه !.

په دنيا مه نازيره

سعدی صاحب وایی : ته په کومه دنيا ویاړې ؟ هغه چی تر ټولو بڼه خوراک یې د مچی توف کړي مواد [عسل] دي ؟ یا هغه چی تر ټولو بڼه لباس یې د چنجي توف کړي مواد [وریبم] دي ؟

نو زه به له دې دنيا نه څه وغواړم چی حلال یې « حساب » لری او حرام یې « عذاب » لری ؟

سعدی صاحب یې چاره داسی بیانوي : د چا چی حساب پاک دی ، له احتسابه یې څه باک دی .

د ژوند لنډیز

زموږ ژوند د درو مهمو اصلونو لنډیز دی : لومړی خداوي چی محوه کیږی ؛ دوهم اوبنکی چی وچیری ؛ درېیم عملونه چی پاتیری

نا آرامه انسان

انسان کالي بدلوي ، کور بدلوي ، دفتر بدلوي ، دکان بدلوي ، موټر بدلوي ، لوازم او سامان بدلوي ، حتی اړیکي بدلوي خو بیا هم پریشانه او نا آرامه وی . دا ولی ؟

حکة چی خپله رویه نه بدلوي .

خپل او د بل غم

د بل غم یوه ځغلنده صحنه ده چې ژر تیرېږي .

پوه سه چي : د اوښکو هر څاڅکی د نړۍ تر هر شي گران دی ، خو څوک يې تر هغه وخته په قيمت نه پوهیږي خو چي هماغه اوښکی يې تر خپلو سترگو نه وی بهیدلي .

دایمی بنایست

ته د ځان بنایسته کولو ، سینگارولو او ښه معلومېدلو له پاره څومره کوښښ کوي . که د نېک عمله کیدو له پاره همدومره کوښښ وکړي نو دا به دایمی برتری او لاسبری وی . امتحان يې کړه بیا وگوره .

ځان په ترازو کی

پر ځان د بل چا گرانول خو دومره لویه خبره نه ده ، بلکی ډیره مهمه او مشکله خبره دا ده چي ځان پر بل چا گران کړي .

زیا نه بلکی خفا

د یو چا سره د کومک او مرستی پر مهال د هغه څیرې ته ډیر مه گوره چي د دوو زیانونو امکان سته : لومړی دا چي ممکن ستا په دغه عمل سره هغه ځان حقیر وگڼي او دوهم دا چي د هغه شرمنده سترگی بنایي ستا په زړه کی د غرور تخم وکړي .

په هوا کی مه خه !

زموږ نوی مایل موبایل تلفون په لاس کی وی او د دنیا په هر شي
بڼه خبر یو ، خو متأسفانه له خانه ناخبر یو !

د خپلوی پرېکون

د خپلوی او دوستی رسی هغه وخت کمزوره کیږی چی انسان ته د
غلط فهمیو له امله سوالونه ورپیدا سی ؛ خو هغه وخت پسی شکیری
چی دغسی پوښتنو ته جوابونه هم پخپله جوړ کری .

نننی پیری خپلوی د همدغسی بدگومانیو قربانی دي چی کشران د
مشرانو رول پکښی لوبوي .

مه ناوخته کوه !

محترم وروره او محترمی خور ، مرگ یو څرگند راز دی . « څرگند
» ځکه چی هر څوک بڼه پوهیږی چی مرگ حتماً راتلونکی دی . خو
« راز » ځکه دی چی هیڅوک نه پوهیږی چی هغه به چیری ، څنگه
او کله وی .

نو مه ناوخته کوه . ځکه نن د عمل ورځ ده بپله حسابه ، خو سبا د
حساب ورځ ده بپله عمله !

يو عالم ڇه بنه ويلي دي :

دا مهمه نه ده چي انسان تر فضا يا سپورمي پوري ورسيري ، بلڪي مهمه دا ده چي انسان د فضا او سپورمي تر څښتن پوري ورسيري !

علم او ثروت

زوي له پلاره وپوښتل چي د خلکو په نزد علم بنه دي که ثروت ؟
پلار يي ورته وويل چي دواړه بنه دي . ځکه خلک پر دوو برخو ویشلي دي :

اول - عوام چي د ثروت له امله دي خوښوي .

دوهم - خواص چي د علم له امله دي ستايي .

هو ، د ننني زماني له مخي دا يو علمي او عملي تحليل دی .

د سبا تشويش مه کوه

د پرون او نن خدای د سبا خدای هم دی . مور لومړی ځل دی چي بندگي کوو خو هغه د بي حسابه پيړيو راهيسي خدایي کوی .

نو د خدای په خدایي عملاً باور او يقين وکړه .

تر درانه پیتی لاندی

که له ژونده خوند اخلي نو په زړه کی آرمانونه لږ کره بیا وگوره . پر ژوند باندی پیره تکیه مه کوه حکه هغه هر څوک له خانه شپري او مرگ ته یې پوری وهي .

د سمون تومنه

خواجه نظام الدین دهلوي (رح) څه بڼه ویلي دي : « هر څوک چی وویښی نو تر ځان یې بهتر وبوله که څه هم ته اطاعت کونکی او نیک عمله یې خو هغه گنهکار وی . کپدای سی دا ستا آخري اطاعت او نیکی وی خو د هغه آخري گناه وی ، چی په دې ډول به ته گنهکار سی او هغه به نیکوکار سی . »

داعالی پوهونه د ځانی او اجتماعی سمون تومنه لری . نو بڼه به دا وی چی د خپل ژوند د لاری څراغ یې وگرځوو . بس یوه قلبی اراده غواری .

الله تعالی ستر قاضي دی

موږ هر یوه ځان پخپله قاضي ټاکلی دی . بیله دې چی دا راته معلومه او ثابته سی چی د الله تعالی په نزد څوک بڼه دی او څوک بد دی ، یا څوک حق دی څوک ناحق دی بس لگیا یو پخپل سر قضاوت کوو ، خپله فتوا صادروو او خپلی ټاپی وهو !

نو څومره خطاڪاران او گناه ڪاران يو چي د الله تعالى په فيصله ڪي هم مداخله ڪوو .

محتاط اوسه

که ستاد خولي څخه يوه خبره راوځي يا يي په قلم سره وليکي ، نو پوه سه چي دا به حتماً په يوه محکمه ڪي ثابتوي که هغه دنيوي محکمه وي يا اخروي محکمه !

نو محتاط اوسه .

له شيطانه د نجات لاره

يو استاد له خپل شاگرد څخه وپوښتل چي که شيطان کومه گناه ډيره درته ښکلي او جذابه ڪړي ، نو څه ورسره ڪوي ؟ شاگرد ځواب ورکړ چي مقابله او جهاد ورسره ڪوم .

استاد ورڅخه وپوښتل که هغه بيا هم همداسي وکړي ، نو څه ڪوي ؟ شاگرد ورته وويل چي بيا هم جهاد او مقابله ورسره ڪوم .

استاد ورته وويل چي دغه لاره ډيره ستونځمنه ، اوږده او ستومانيزه ده . بهتره چاره يي دا ده چي د سپي له شره د هغه څښتن ته پناه يوسه !

د اوږده ژوند لنډيز

د انسان د ژوند نېکمرغي پر درو پایو ولاړه ده :

د پرون څخه تجربه اخیستل ؛ د نن څخه استفاده کول ؛ او د سبا څخه امید لرل .

خو موږ برعکس خو :

د پرون غم کوو او نه یې پریږدو ؛ نن درگړه ضایع کوو ؛ او د سبا څخه بیرته او وهم لرو .

نو بویه څنگه به گټمن او بریمن سو !؟

ځان پخپله وهل

د یو چا سره د بغض او حسد معنی دا ده لکه ته چی یو چا ته په خپل دماغ کی بېله کرایې څخه ځای ورکړی او له امله یې ستا دماغ تنگی او تخته سی .

عقیده او حقیقت

یو عالم ویلی دي : عقیده کیدای سی چی زما عقیده وی ، ستا عقیده وی ، د فلانی عقیده وی ؛

خو حقیقت نسی کیدای چی زما حقیقت وی یا ستا یا د فلانی حقیقت وی .

حقیقت اصلاً د هیچا مربوط نه دی بلکی آزاد او د ټولو دی .

له همدې امله خلک تل د عقیدې په سر جنگیزي نه د حقیقت په سر !

استغفرالله .

د الهي نعمت یوه بیلگه

موږ له سره تر پښو پوری د الله تعالی په بی حسابہ نعمتونو کی پټ یو . نعمت یوازی دا نه دی چی مال او دولت ولرو ، بلکی :

د سترگو بینایی هم نعمت دی ؛ په دماغ کی ښه فکرونه هم نعمت دی ؛ په زړه کی د چا درد احساسول هم نعمت دی ؛ په رگو کی روانه وینه هم نعمت دی ؛ د چا د اوبنکو پاکول یا وچول هم نعمت دی ؛ او تر ټولو مهمه دا چی د ایمان لرل پخپله ستر نعمت دی....

نو بیاموږ د خپل رب د بی حسابہ او سترو نعمتونو شکر ولی نه ادا کوو؟

درواغ ، درواغ دی

درواغ هم خپله مزه او ذایقه لری . که یی ته وایی نو خوړ وی او که یی بل وایی نو تریخ وی !

درواغ ویل او درواغ اوریدل د یوې سیکې دو مخه دي .

زنگ وهلي اړیکي

کله چی په مسایلو او روابطو کی اختلافات ډیر وی ، آوازونه لوړ وی ، شخړي لاینحله وی ، علم لږ وی ، دلیل بی کسه او منطق بی وسه وی نو پوه سه چی خاموشي او پته خوله اصلي گټونکی دی !

له امتحانه وډاریره !

که یو څوک د هغه د ماضي په خاطر ذلیل کوي یا ترټي یا پېغور ورکوي ، پر هغه خو تیره سوه . نو له خدایه وډاریره داسی نه چی د هغه ماضي ستا آینده سی !

پر الله تعالى انتقاد مه کوه !

لقمان په عمل ډیر بڼکلی و . خو په څیره بدرنگه و . یوه ورځ یو چا ورته وویل چی ای لقمانه ! څومره بدرنگه یی .

هغه په ځواب کی ورته وویل چی د هر شي خالق الله تعالى دی . نو زه ستا څخه پوښتنه کوم چی آیا زما د څیری عیب لتوی او که د الله تعالى عیب لتوی ؟ دا خو صرف الهی اراده او فیصله ده چی زه باید دغسی بدرنگه اوسم ، نو ستا انتقاد پر ما نه دی بلکی پر الله دی .

سرئ په دی منطقي دلیل سره قانع او پټه خوله سو او د دغسی بیهوده خبرو څخه یی توبه وکړه .

خو موږ څنگه یو !؟

انساني اوصاف

دا چی موږ یی انسان پیدا کړي یو ، « زموږ کمال او اختیار » نه دی بلکی د الله ستر رحمت او نعمت دی . خو په ځان کی انسانیت جوړول « زموږ کمال او اختیار » دی !

گناه حتی عادي بولي

رسول الله (ص) فرمایي : که په کوم ځای کی گناه کیږی خو خلک هغه عیب و نه گڼی نو هغوی ټول په دی گناه کی شریک دي (ترمذی او ابو داؤد) .-

استغفرالله ، خومره عظیم خبرداری دی .

راسی چی اوس نو خپل خان ، خپل مجلس او خپل چاپیریال و ارزوو
چی څنگه یو !؟

نږدی هم وگوره!

ای بی خبره او ای بی پروا انسانه ، په خپل دولت او جسمانی طاقت
باندی ډیر مه نازیږه ، ځکه غریبی او ناروغي ډیر نه ځنډیږی !

نور نو مه ناوخته کوه !

آیا شیطان کومه زنا کړې وه ؟ شراب یې څښلې وو ؟ قمار یې کړی و
؟ څوک یې وژلی وو ؟ شرک یې کړی و ؟ نو څه گناه یې کړې وه چی
الله تعالی د همیشه له پاره لعنت پر ووايه ؟ ځواب دا چی صرف د
یوې سجدې څخه یې انکار وکړ .

خو هغه کسان چی لمونځ نه کوي ، هره ورځ د څو سجدو څخه انکار
کوي ؟ د ۳۴ فرضي سجدو څخه . استغفرالله !

شیطان و انسان ته د سجدې څخه انکار وکړ خو موږ رحمان ته د
سجدې څخه انکار کوو (هغه هم الهي امر و او دا هم الهي امر
دی) . استغفرالله !

که هوس دی نور دی بس دی . ځکه نن د عمل ورځ ده بپله حسابه
خو سبا د حساب ورځ ده بپله عمله !

دنیوي او اخروي بری

د خلکو سره دومره بد سلوک مه کوه څومره چی هغوی بد دي ،
بلکی د هغوی سره دومره بڼه سلوک کوه څومره چی ته پخپله بڼه
یې .

د فکر او عمل ازموینه

که تا کومه نیکی کړې وی نو مه یې یادوه ؛ که بل چا کومه گناه کړې
وی دا هم مه یادوه .

ځکه چی د خپلی نیکی پټول « ستا د فکر امتحان » دی خو د بل د
گناه پټول بیا « ستا د عمل امتحان » دی !

دا دنیا د امتحان صحنه ده . نو که بری غواړې ، خپل « سوچ » او
« عمل » دې ازمویلی لره .

د جنت سرداره

الله تعالی جنت را اخیستی دی او د مور په پښو کی یې ایښی دی . نو
د زړه به یې څومره مقام وی ! چی مور دې و نه بڅښی الله دې هم
نه بڅښی . مارک توین وایی : « له مینی نفرت کوم ، ځکه یو ځل
مین سوم مور می هپره کړه . »

هو ، دوه شیان دي چی زامن له مور ه بپلوي : پیسې او واده !

مور د کور هسته ده . د هغې تر تک وروسته الکترون ، پروتون او نیوترون خپل وزن له لاسه ورکوی او اټوم ګوګ او منځ تشی سی . نو د دې پر ځای چی په پښپمانی او سرخوړی سره د هغې قبر ته ژاړې ، همدا اوس راویښ سه !

د گناه کیفیت

که گناه رنگ درلودلی ، نو هیچا به هم یو د بل صورت له شرمه نسو لیدلای .

که گناه بوی درلودلی ، نو هیڅوک به هم له تعفنه یو بل ته نسو نږدې کیدای .

دا هم د څښتن تعالی یو رحمت دی چی د گناه رنگ او بوی یې پوښلی دی . خو په « ستره ورځ » به یې د ټولو په مخکی رسوا کوی .

نو د گناه څخه وبیریره هغه هم د شاهد په مخکی ، هغه شاهد چی سبا پخپله ستر قاضی دی !

ګوره ای ناخوانه او نامرده !

کومه خبره چی د چا په وړاندي نسی کولی هغه خبره د هغه تر شا هم مه پسی کوه ، ځکه دا غیبت دی . او که درواغ ورپسی وایې نو دا تهمت دی . -

پوه سه چی الله تعالی هر وخت بڼه لیدونکی او بڼه اورپدونکی دی ، له هغه خو شرم وکړه !

ولی طمع او گیلہ ؟

پہ داسی دنیا کی چی یوہ ورخ زما او ستا خپلہ روح ہم راخخہ حی
او یوازی مو پریزیدی ، نو د نورو خخہ ولی طمع او گیلہ وکرو ؟

نه افراط نه تفريط

د ژوند سره له حده زیاته مینه مه کوه ، خکه چی هغه د هیچا سره
وفانه ده کړې (حتماً یی له خانه شری) . خو مرگ بیا هیخکله مه
هیروه ، خکه چی هغه د هیچا سره جفانه ده کړې (حتماً یی د خان
کوي) !

نو د زوکړې او مړینې تر منخ خورا لنډ واټن دی چی د سترگو په رپ
کی حی (یعنی له هیخ نه تر هیخ پوری) .

حضرت مجدد الف ثانی (رح) ویلی دي :

د چا چی نظر په کنترول کی نه وی د هغه زیره هم په کنترول کی نه
وی او د چا زیره چی په کنترول کی نه وی د هغه شرم گاه به هم په
کنترول کی نه وی .

عادي خو اساسي سمون

که ته په هينداره کی دقیقاً وگوري نو ضرور به خپله څیره یا (بڼه) درته بڼکاره سی یا (بده) . نو هر ځل چی هينداري ته گوري په پاک زړه او پاک وجدان سره پکښی گوره . که بالفرض خپله څیره بده درته بڼکاره سوه نو بد کارونه بند کړه ؛ او که بڼه درته بڼکاره سوه نو په بدو کارو یی مه خرابوه . دا عمل تجربه کړه بیا وگوره !

د غتی بیزو عدالت

روایت دی چی دوی کوچنی بیزوگانی د یوی ډوډی په سر نه سره جوړېدی . فیصله یی وکړه چی غته بیزو به قضاوت او عدالت کوی . دواړی غتی بیزو ته راغلي او خپله دعوه یی ورته وړاندی کړه .

غتی بیزو هم ډوډی نیمه کړه او هره ټوټه یی د ترازو په دوو پلو کی کښېښووله . هغه ټوټه چی تر بلی لږ درنه وه نو یوه گوله یی ځنی وخورله او بیا یی دواړی د ترازو په دواړو پلو کی کښېښوولي .

دا ځل هغه بله درنه سوه ، د هغی څخه یی گوله واخیسته او هغه یی وخورله خو بیا لومړنی والا درنه سوه څو چی په دی ترتیب یی ټوله ډوډی سوکه سوکه د دواړو بیزوگانو مخته وخورله او هغوی په مایوسی سره یو بل ته کتل او مخ پر ځنگله وږي ولاړی .

استغفرالله ! ننني جابران ، قاضیان ، څارنوالان او قدرتمندان کت مت عدالت او قضاوت کوی . د نورو حق خوری او ظالمانه فیصله کوی . الله دی یی اصلاح کړی ، داسی نه چی ناوخته سی .

د زره ازار

که په دیوال کی چاکونه (درزونه) پیدا سی نو هغه نریری او رالویزی ، خو که په زره کی درزونه پیدا سی نو هغه دیوالونه کیری او بندیری .

نو د چا زره مه آزاروه .

د شیطان مرستیالان

نننی انسان خومره له خپلی ټاکلي او پپيلي لاری څخه اوښتی دی . د لارښوونی او پوهونی له پاره یی یو لک او څلرویشته زرو پیغمبرانو کفایت ونکر خو د گمراه او خطا کولو له پاره یی فقط یو شیطان کفایت وکر !

نن متأسفانه ځینی انسی شیطانان حتی د اصلي شیطان څخه هم وړاندې تللی دي ! استغفرالله .

بیده ضمیر

په دنیا کی تر ټولو آسانه کار خبري کول دي ، په خبرو کی تر ټولو آسانه کار انتقاد کول دی ، په انتقاد کی بیا تر ټولو آسانه کار په فېسبوک کی د بل سپکول او ترټل دي .

دا ځکه چی دلته آزادي چوکات نلری ، مسؤلیت حدود نلری او وجدان محاکمه نلری . هر څه چی لیکي او هر څه چی وایي آزاد یی ، مگر

يو ڪنٽرولر ٿري چي هغه د خپل وجدان راويينپدل دي . نو راخي چي
د ژبي حرمت او د قلم عفت وساتو .

خان خپل

د يو عالم خخه يي وپوښتل چي غوصه خه شي ده ؟ ويي ويل چي د
بل چا د غلطي سزا خان ته ورکول غصه ده.

د دعا طاقت

يوه سندره کولای سي چي يو گري دي بدل کري ؛
يو مجلس کولای سي چي يوه ورخ دي بدله کري ؛
يو گام کولای سي چي يو سفر دي بدل کري ؛
يو فکر کولای سي چي يو څو کاله دي بدل کري ؛
خو يوه دعا کولای سي چي ناممکن دي بدل کري

کنجوس او حريص

يو عالم خه بنه ويلي دي : بهتره او غوره دا ده چي د يو شتمن په
حيث ژوند وکړو نه دا چي د يو شتمن په حيث و مرو .

مورخو له خپلو ژاړو

يوه ورځ « سره زر » او « اوسپنه » سره ناست وو خبری يې کولې . سرو زرو په مجلس کې اوسپني ته وويل چې زه او ته دواړه په چکش وهل کړو ، خو ته ولی ډير فرياد کوي او نارې وهي ؟ اوسپنی ورته وويل چې کله دې خپل وهي نو درد هم خورا زيات وی .

تگماری او چالاکي

علامه البيرونی ویلی دي : خلک به ستا زړه آزار کړی او بیا به داسی رویه بنیئ لکه تا چې د هغه زړه آزار کړی دی .

ظاهري او باطني پناه

زموږ استغفار هم استغفار ته اړتیا لری ، ځکه چې په هغه کې اخلاص او صداقت نه وی .

(رابعه بصري رحمه الله عنها)

د عیبونو لټول

يو چا بلبل ته وويل چې څومره بڼه آواز لري خو کاشکی تور نه وای !

سمندر ته يې وويل چې څومره گټور يې خو کاشکی تريو نه وای !

گلاب ته يي وويل چي ڄومره خوش بويه يي خو کاشکی بي اغزيو
واي !

هغوی ورته وويل چي اي انسانه ، ڄومره بختور يي چي « اشرف
المخلوقات » يي ، خو کاشکی دي د بل عيب نه لتولي !

الله تعالی سختي نه خوبنوي

دا ثابت حقيقت دي چي الله تعالی سختي نه خوبنوي ، او بنيابي له
همدي امله په ژبه کي هډوکی نسته (والله اعلم) .

رسول الله (ص) فرمايلي دي : څوک چي پر الله جل جلاله او د آخرت
په ورځ ايمان لري يا خودي د خير خبره وکړي يا دي چپ پاته سي .

وايي چي کوم وخت ژبي په خوله کي ۳۲ غابنونو ته وويل چي تاسي
زما څنگه بڼه وروڼه ياست . پر ما څونه ډيره پاملرنه کوي . ستاسو
د دي پاملرنې له امله زه ستاسو په منځ کي ڄومره آزادانه خوځيږم
او ږغيم .

غابنونو په ځواب کي ورته وويل چي : خوري ، تا خو صحيح خبره
وکړه ، مگر ته هم بايد زموږ خيال وساتي . داسي نه چي د خلکو
سره بد چلند او تونده لهجه استعمال کړي او موږ په بلا گرفتاره کړي
، يعني چي څوک ستا ۳۲ وروڼه د کور څخه دباندې و نه شري .

عجيبه ده !

دلته هر څوک د خپلي راتلونکي د سمون او بڼه والي په فکر کي دي
، خو دا يي هيره کړي ده چي : آيا آخرت هم ستره اينده نه ده .

بهترین فرصت

رسول الله (ص) فرمائی دی : ڄوک چی درواغ ویل او په هغه عمل کول نه پریزدي ، نو الله تعالیٰ هیخ نه غواری چی دی خورل او څښل بند کری .

صحيح بخاري (حديث نمبر ۱۹۰۳ - کتاب الصوم) .

استغفرالله ! نو راخی چی ناحقه لوږه او ناحقه تنده په صحيح روژه سره بدله کړو . بس یوه ټینگه اراده یا رښتین قسم غواری . همدا میاشت یی بهترینه موقع ده .

شاه کیلی

یو ځوان کوم مشهور شیخ ته ورغی او داسی یی ورته وویل : په ژوند کی می دری قلفونه پیدا کړي دي او ستا څخه یی کیلی گانی غوایم . شیخ وپوښتل چی دا کوم قلفونه (قفلونه) دي ؟ ځوان ورته وویل :

لومړنی قفل دا دی چی غوایم یو ښه واده وکړم ؛

دوهم قفل دا دی چی غوایم کار می ښه برکت پیدا کړی ؛

درېیم قفل دا دی چی غوایم عاقبت می ښه سی .

شیخ په نرمه لهجه ورته وویل چی :

د لومړني قفل له پاره کیلي دا ده چی لمونځ پر خپل وخت کوه ؛

د دوهم قفل له پاره کيلي دا ده چي لمونځ پر خپل وخت کوه ؛

د درېيم قفل له پاره کيلي دا ده چي لمونځ پر خپل وخت کوه .

ځوان عرض وکړ چي آيا دا درې واړه قفلونه په همدې يوه کيلي خلاصيري ؟

شيخ ځواب ورکړ چي پر خپل وخت باندې د لمانځه ادا کول د ټولو کاميابيو اساس يعني « شاه کلید » دی .

ای ژبی له خدایه وبریږه !

پیغمبر علیه السلام وفرمایل : کله چي سهار سي نو د انسان په جسم کی چي څومره اندامونه دي هغوی ټوله ژبی ته ووايي : ای ژبی ، له خدایه وبریږه ! ځکه چي موږ ټول ستا تابع يو ، که ته سمه يي نو موږ به هم سم يو او که ته ناسمه يي نو موږ به هم ناسم يو (ترمذی) .

هو ، په ربنتيا چي ژبه هم کلا ده هم بلا . موږ او تاسی گورو چي د ژبی وزن ډیر سپک دی ، خو خورا لږ خلک هغه اخیستلای او سنبالولای سی ! حضرت ابوبکر صدیق (رض) فرمایلی دي چي « انسان ته ډیر مصیبتونه د خپلی ژبی څخه ورپیښیږی . »

په ربنتيا هم خوږه ژبه د الله (ج) يو نعمت دی . فیثاغورث ویلی دي چي « د بدن د ټولو غړو له جملې څخه ژبه ډیره سرکښه ده . » نو که موږ او تاسو دغه سرکښه غړی کنترول کړو ، معنی دا چي تر نیمایي زیات گناهونه مو کنترول کړل ! پس الله دی هر مسلمان ، منجمله هر افغان ته د ژبی د صحیح مهارولو توفیق عطا کړی .

مگر هو گرانو دوستانو ، زهرجنه او نفرت پارونکي ليکنه هم په بده
ژبه کي شامله ده !

مسلمان ته بنکنځل

يوه ورځ د جعفر الصادق (رح) مجلس ته يو مسلمان راغی او په
مجلس کي يي يو بل مسلمان ته ډير بنکنځل وکړل .

جعفر صادق (رح) ورڅخه وپوښتل چي آيا د روميانو سره جنگېدلی
يي ؟

هغه ورته وويل چي يا ، نه يم جنگېدلی .

جعفر صادق (رح) ورڅخه وپوښتل چي د کسرا د کسانو (يعنی
ايرانيانو) سره جنگېدلی يي ؟

هغه ورته وويل چي يا .

جعفر صادق (رح) ورڅخه وپوښتل چي آيا د کافرانو سره دي جهاد
کړی دی ؟

هغه ځواب ورکړ چي يا .

حضرت جعفر (رح) ورته وويل چي سبحان الله ! ستا له لاسه روم ،
فارس ، يهود او نصارا ژغورلی دي ، خو مسلمان درڅخه ژغورلی
نه دی !

په دي سره هغه سړی ځانته متوجه او اصلاح سو .

نو څومره به بڼه وي چي خپله ژبه د بڼکنځلو ، بد ويلو او سپکولو
څخه وژغورو تر څو ايمان مو شتمن او وجدان مو ځواکمن وي
انشالله .

اوس هم وختي دي

که ته لمونځ نه کوي نو ځان ته دا برأت مه ورکوه چي وخت نلري ،
بلکي داسي فکر کوه چي تا ضرور داسي گناهونه کړي دي چي الله
تعالی نه غواړي تا په خپل حضور کي ودروي .

نو اوس هم وختي دي !

ناکام کوبښښ

دنيا او دولت په نصيب سره حاصليري او جنت په عمل سره . لاکن
موږ دنيا او دولت په عمل سره پيدا کوو خو جنت مو نصيب ته پري
يښي دي . بويه څنگه به دلته شتمن سو او هلته گټمن !؟

حضرت علي (رض) ويلي دي :-

وخت او دولت دوه داسي شيان دي چي د انسان په کنټرول او اختيار
کي نه دي . وخت يي مجبور کوي او دولت يي مغرور کوي .

هم خوبني هم بپغمي

که خوبني او کاميابي غواړي نو دوه شيان هير کړه : هغه « بد سلوک » چې يو چا درسره کړی وی ، او هغه « بڼه سلوک » چې تا د چا سره کړی وی . امتحان يې کړه !

وریا گټه

ستا غيبت کونکی په حقيقت کې تا ته گټه رسونکی دی ، ځکه خپلی بڼيگنی ستا د عمل په پاڼه کې ليکی . يعنی خپلی نيکی وړيا درکوی . نو پام چې ته هم کټ مت خپلی نيکی بل ته مفتي ورنکړي !

د انټرنېټ دنيا

يوه ورځ مور ټوله د دې دنيا څخه ځو . پاته به سي زموږ خبری ، ليکنی ، کامنتونه ، شعرونه ، اپلوډ کړي ويډيوگانی ، خپاره کړي تصويرونه.... چې يا به بڼه وی يا بد (دا په مجموع کې زموږ اعمال دي) . —

نو اوس په مور اړه لری چې خپلو نيکیو ته پايښت ورکوو که بډيو ته . که زموږ خوبنه وی يا نه ، دا ټول راپسی ليکل کيږی او ستر قاضي ته به وړاندی کيږی !

ستر احسان

آيا پوهيري چي پر ټولنه به ستا لوی احسان څه وی ؟ هغه دا دی چي
خپل ځان اصلاح کړه !

په دې سره به د ټولني یو بد انسان کم سوی او ښه انسان زیات
سوی وی !

د ځان استطاعت

هیڅکله مه وایه چي ستړی یم !

ځکه دا ثابتوي چي کمزوره یې . بلکي ووايه چي « استراحت او دمي
ته اړ یم . »

هیڅکله مه وایه چي نسیم کولای !

ځکه د خپل توان او طاقت څخه انکار کوي . بلکي ووايه چي «
کوښښ کوم . »

هیڅکله مه وایه چي خدایه ! نو کله ؟ -

ځکه د خدای (ج) په کار او فیصله کی مداخله کوي . بلکي ووايه چي
« یا الله ! پر صبر می را اضافه کړه . »

په دې سره به نو روحاً پیاوړی یې . امتحان یې کړه !

د برکت الوتل

چی خبری ډیری سوي ، عملونه کم سول ؛

چی انتقادونه ډیر سول ، اصلاحات کم سول ؛

چی وعدې ډیری سوي ، اجرات کم سول ؛

چی سینگار ډیر سو ، بنایست کم سو ؛

چی لباسونه ډیر سول ، حجابونه کم سول .

نو د برکت الوتل لا تور وی که سپین ؟

دوي ستري خزاني :

یوه د دې دنیا او بله د هغې دنیا خزانه ده او الله تعالی د دواړو خزانو کیلی موږ ته راکړي دي . یعنی د دې دواړو جهانو خزاني تر ژبی لاندی پټي دي .

منخ نشی انسان

که ننني اکثريت انسانان په غور مطالعه کړو نو وبه وینو چی :

خان یې پرې یبني وی خو نور نه پریردي !

خپل زړه يې تور وی خو د نورو زړونه سپینوي !

د ځان د کنټرولولو نه وی خو ټولنه کنټرولوي !

او بالاخره الله يې پری یبښی وی خو الله لتوي !

نو آیا دغسی انسان منح تشی او گوگ نه دی ؟!

عناد او حسد

د یو ملنګ څخه یې وپوښتل چی ولی په دنیا کی هر څوک ناآرمه حتی غمجن دی ؟

هغه په معنی داره موسکا ورته وویل چی خوبنی خو د هر انسان سره مل دي ، لاکن ستونزه دا ده چی د یوه خوبني د بل درد وی !
استغفرالله .

یو عالم څه بڼه ویلی دي :

هغو خلکو ته ډیر حیران یم چی د داسی دنیا په تلابښ کی دي چی ورځ په ورځ ترې لیری کیږی خو د هغه آخرت څخه غافل دي چی ورځ په ورځ ورنږدې کیږی !

جاپانيان يو عجيب بڼه متل لري :

که نارې ووهې نو خلک دي « آواز » اوري ؛ خو که آرام ووايي نو خلک دي « خبره » اوري !

هو ، څومره به بڼه وي چي پر کلماتو زور وکړو نه پر آواز او غرغړو . دا خو باران دي چي گلان شنه کوي نه تالنده !

عظيم بري :

کله چي ته د چا بدي وايي ، نو دا ته خپله بدي بيانوي . که هغه بد وي او که نه ، ته خو بد (يا بده) سوي !

نو مه د بل بدي وايه ، مه يي اوره او مه يي مجلس تازه کوه بلکي تحريم يي کړه .

د وجدان محاکمه

کله چي ستا وجدان تا ملامتوي ، محکوموي او جزا درکوي بيا نو ټوله دنيا هم نسي کولای چي تا وبخښي !

نو آيا کوم ظالم او گناه کار به د خپل وجدان له خوا خپله ملامتي او محکومي ومنی؟

ځواب منفي دی او ځکه نو ظلم او فساد مسلط دی .

لا تر خو؟

علامه ابن رجب (رح) وايي: « که په نپکو کارونو کي د نپکانو سره سيالي نسي کولای ، د گناه کارانو سره خو په استغفار او توبه کي سيالي وکړه.»

رښتيا هم ، يوه خوا خو نو وکړه .

« ژوند » په يوه جمله کي

د يو شيخ څخه يې وپوښتل چې تر ټولو ښه نيکي او تر ټولو بد عيب څه دی ؟ ده ورته وويل چې تر ټولو ښه نيکي دا ده چې خپل عيب وويني ، او تر ټولو بد عيب دا دی چې د بل عيب وويني !

هو گرانه لوستونکي ، په دې لنډ ځواب کي د ژوند فلسفه پرته ده ، ښه ورته ځير سه .

يوازی نن لري !

په ټول کال کي صرف دوي ورځي دي چې هيڅ کار او هيڅ فعاليت نسي پکښي کولای : يوه پرون وه او بله سبا ده !

دواړي هيڅ ستا په اختيار کي نه دي بلکي يوازی نن لري !

همدا نن ستا هغه سبا دی چې پرون ورته په تمه وي . نو ځان د پرون او سبا تر منځ مه ځورند کوه ، بلکي څو ثانيي يا څو دقيقې يا-

څو ساعته وروسته به همدا نن هم درڅخه پرون سی . پس همدا نن
يو څه وکړه .

د بدی ختمول

بریره لرونکی غلا نه کوی بلکی غل بریره پرینودلی سی !

لمونځ کونکی څوک نه خطاباسي بلکی خطا ایستونکی لمونځ کولی
سی !

اسلام ظلم او حق تلفي نه مني بلکی ظالم او حق خورونکی مسلمان
کیدای سی !

نو که ته بڼه یې ، بدی ختم کړه . یعنی د گناه کار څخه نه بلکی د
گناه څخه نفرت وکړه !

خوځښت او تکل

هر انسان (منجمله آدولف هټلر) مثبت او منفی اړخ لری . هټلر
وايي :

هغه اوښکی چی مور یې په خپله ناکامي تویوو ، دا هغه خولې دي
چی مور د کامیابی له پاره نه دي توی کړي .

خپل عمل د لارې مل

ته به بڼه وظيفه او مقام لري ، بڼه کورنۍ او قوم به لري ، بڼه نوم او نښان به لري ، بڼه کور او موټر به لري ، بڼه مال او دنيا به لري....

آيا د دغو څخه يو شی هم قبر ته درسره وړي ، بېله عمله ؟
نو مه ناوخته کوه !

سعدی صاحب څه بڼه ویلی دي :

هغوی چی پریشاني او عذاب درکوی ترک یې کړه . خو هغوی چی ترک کړي پریشاني او عذاب مه ورکوه .

د هوس خپل

که غواړي چی د دې دنيا په اړه فکر وکړي ، نو محبس ته ولاړ سه بنديان ووينه ؛

که غواړي چی د هغې دنيا په اړه فکر وکړي ، نو روغتون ته ولاړ سه ناروغان ووينه ؛

او که غواړي چی د دواړو دنياوو په اړه فکر وکړي ، نو هديرې ته ولاړ سه د قبرونو څښتنان ووينه !

اعتماد یعنی ڇه ؟

وگورئ اعتماد يا باور هغه ڪلمه ده چي په لوستلو يي ثابته تيريزي ،
په فكر ڪولو يي دقيقه تيريزي ، په پوهيدلو يي ورڇ تيريزي ، په
عملي ڪولو يي ڪال تيريزي ، خو په ثابتولو يي ان ٽوله ژوند
تيريزي !

نو پر اعتماد هم اعتماد ختم سوي دي . ڇڪه چي خلڪ بدل سوي
دي !

يو عالم عجيبه خبره ڪري ده

د هغه ڇا ڇڪه مه بيريزه چي ڪتابتون لري او ڊير ڪتابونه لولي ؛
بلڪي د هغه ڇا ڇڪه وبيريزه چي يوازي يو ڪتاب لري او هغه مقدس
بولي خو هيڻڪله يي نه لولي او نه عمل په ڪوي !

الهي محروميت

ڪه تا لمونڇ پريبنود ، نو پوه سه چي راحت او برڪت بيا ته
پريبنودلي . په ظاهره به هوسا يي خو دننه به خوسا يي . په ظاهره
به شتمن يي خو باطنا به نيستم يي . په ظاهره به عقيل يي خو اصلاً
به ذليل يي .

دا ڇڪه چي الله تعاليٰ شري يي او په خپل حضور ڪي دي نه دروي .
نو راوگرڇه او ڇان په دي امتحان ڪي بريالي ڪره .

دعا مه پریرده

خینی وختونه دعاوی د رب فیصلې نه بدلوي ، مگر ستا زړه بدلوي
او هغه د رب د فیصلو سره مطابق کوي !

د ژوند بنسټونه

یو عالم څه بڼه ویلی دي : د فقر او بیوزلی پر مهال صادق والی ، د
شتمنی پر مهال ساده والی ، د قدرت او مقام پر مهال مؤدب والی ، د
عصبانیت پر مهال چپ والی د ژوند د تخت څلور پایي دي .

نیکمرغي او بدمرغي

موبایل تلفون دروند نه دی یعنی ډیر وزن نلری او په جیب کی بڼه
آسانه انتقالیری . خو دومره یې مه درنوی چی په قیامت یې تر عهدې
نسی وتلای او د گناه شاهد مو وی ! (یعنی صحیح یې استعمال
کړئ) .

دوه مخي

ډیرئ خلک عجیبه دي . کله چې د دوی د گناه په اړه خبره وسي نو
په ټینگار سره وایی چی « الله غفور او رحیم دی » . خو د نورو د
گناه په اړه بیا په تاکید سره وایی چی « الله سخت عذاب ورکونکی
دی » !

بی انصافی

که مور قرآن کریم هیخ نه تلاوت کوو او پورته مو په دورو کی میاشتی ، آن کلونه همداسی ایبنی وی ، نو بیا دا حق لرو چی د غم او مصیبت پر مهال یی راواخلو او الله ته یی شفیع کرو ؟ آیا دا بی انصافی نه ده ؟

که مور د صدقی له پاره په جیب کی په خورا لږ مبلغ (سکه) پسی گرځو . خو همدا مهال د الله څخه د جنت لوړترین مقام غواړو . یعنی څومره ناخیزه عطا کوو او څومره ستر عوض طلبوو ! آیا دا بی انصافی نه ده ؟

نو راځی چی اول خپل وجدان قاضی کرو ، بیا پر مخ ولاړ سو . دی ته د بی انصافی د تباهی ذریعه وایی .

د ژوند لوری

یو عارف څه بڼه ویلی دي : « ژوند اول اختیاری دی خو وروسته جبري سی . یعنی نن چی هر څه په خپل اختیار کړی ، سبا هغه په وچ زور او جبر سره ریښی . »

نو ولی بڼپگنی و نه کرو ؟!

مشکل وخت

درې ډوله خلک هیخ نه هیریری : هغه چی ستا سره یی په « مشکل وخت » کی کومک وکړ ؛ هغه چی ستا په « مشکل وخت » کی یی

یوازی پریبنوولی ؛ او هغه چی ته یی په دغه « مشکل وخت » مبتلا کړی .

د نفس غلامی

د شیطان د گمراه کولو او گناه کار کولو له پاره بل شیطان نه دی راغلی بلکی همدا نفس و چی ابلیس یی ورڅخه جوړ کړ .

اول د خان سمون

زموږ زیاترو ذهنیت د یولړ منفی خوبنتو ، منفی برداشتونو ، منفی خبرگونو ، منفی گومانونو او منفی برخوردونو څخه دومره ډک دی چی د بدلون او سمون ټولی کړکی یی تړلی دي او هیڅ پوهاوی تأثیر نه پر کوی .

نو موږ ایمانی ، اخلاقي او وجداني مسؤلیت لرو چی خپل دغه ناوړه طرز العمل بدل کړو تر څو الله تعالی مو روان حالت بدل کړی (الرعد : ۱۱) .

ولی توبه خنډوی ؟

آیا د گناه سره دې قرارداد کړی دی چی حتماً به یی کوی ؟ آیا د الله تعالی څخه دې تضمین راوړی دی چی تر بودا کیدو پوری به ژوندی یی ؟

گوره ! ډیری هديرې په هغو ځوانانو ډکې دي چې غوښتل يې د زړبنت پر مهال توبه وباسي . نو مه ناوخته کوه .

روايت دی چې کله جهنم ته ننوت (العياذ بالله) هلته يې د دنيا يو ملگری هم ونه ليدی ، ځکه هغوی ټولو د ده له مرگه وروسته توبه ايستلې وه . نو پوه سه چې نن د عمل ورځ ده بېله حساب ، خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

د قبر قدر !

هغه خلک چې په ژوندونو يې په باک نه راوړو او اهميت نه ورکوو ، نو تر مړينې وروسته يې پر قبرونو کتبه يا سوانح ولی لیکو ؟ دا هغه ته څه گټه لری ؟

نو غوره دا ده چې د ژونديو له پاره کتبه جوړه کړو يعنی قدر يې وکړو . تر مړينې وروسته يې قدر د قبر دی !

د قبر قدر خو نه اسلامي اصل دی نه فلاحي . بلکې بدعت او غفلت دی .

تلياته بری

که په دنيا او عقبا کی بری غواړې نو د خپل ژوند له پروگرامه دا خبره وباسه چې « خلک به څه وايي ؟! » بلکې پر ځای يې دا جمله ور اضافه کړه چې « الله تعالی به څه وايي ؟! »

سعدی صاحب څه بڼه ویلی دي :

عقل او بی عقل دواړه لږ یا ډیر عیبونه لری . خو عیبونه یی فرق لری . داسی چی عقل خپل عیب پخپله وینی لاکن د بی عقل عیب دنیا وینی .

د الله تعالی نافرمانی څنګه کوو؟

لومړی - که زموږ عقیده دا وی چی الله تعالی مو نه وینی (نو ځکه ګناهونه کوو) ، پس یقیناً چی کافران یو ؛

دوهم - که زموږ عقیده دا وی چی الله تعالی مو وینی خو بیا هم ګناه او د هغه نافرمانی کوو ، نو ډیر بی حیا او سپین سترګی یو ؛

درېیم - که دا وایو چی د الله تعالی عذاب تحمل کولی او زغملی سو ، نو درواغجنان یو ؛

څلورم - دنیا په نصیب سره حاصلیری خو آخرت په محنت سره ګټل کیږی ، لاکن موږ برعکس د دنیا له پاره محنت کوو خو آخرت و نصیب ته پریږدو ، نو دا زموږ ناپوهی او ګمراهی ده .

هو ، د دې منکراتو کول او د اوامرو نه کول بېله شکه د الله تعالی نافرمانی او سرکښی ده چی انجام یی بربادي ده .

مهمه ټولنيزه باريکي

د منفی او غلطو خلکو سره د تګ راتګ يا ارتباط بندول يوه ناچاري ده ، خو دا ليری والی بايد په دې معنی نه وی چی د هغوی څخه کرکه لرو ، بلکی د ځان درنښت (یعنی د بي قدری مخنيوی) دی .

الهي گرانښت

انسان پر الله تعالی باندی دومره گران دی چی د ده په خاطر يی شیطان له ځانه ليری کړ . خو انسان دومره غافل او ناشکره دی چی د شیطان په خاطر يی الله تعالی له ځانه ليری کړ !

مهمه باريکي

ای انسانه ! ته د لنډ ژوند له دې سفره فقط یو وار تیریري . نو که په دې سفر کی پر انسانانو کوم لوی یا کوچنی احسان کولای سي باید ويی کړي . ځکه چی بیرته پر همدې لار بیا هیڅکله نه راگرځي !

ننی لویه ستونزه

زموږ لوی مشکل دا دی چی د افراط یا تفریط په حال کی یو : یا له حده وتلي قهرجن یو ، یا له حده وتلي خوش باوره یو که عقده یا عقیده ده ، که سیاست او قضاوت دی . دواړه حالتونه مو ناکامی ته بیایي !

عبادت د بل له پاره

د يو عالم څخه چا پوښتنه وكړه چې يوه ښځه ډير زيات عبادت كوي ، د ورځي يې روژه وي او د شپې لمونځونه او تلاوت كوي ، خو له بده مرغه چې غيبت هم ډير كوي . د دې ښځې حالت څنگه بولي ؟

عالم ورته وويل : دا ټول عبادتونه د نورو له پاره كوي . ځكه ، خپل نېك اعمال يې هغه چا ته ځي چې غيبت يې كوي .

هو ، د دغسې مسلمانانو نيك اعمال د غيبت په واسطه داسې خوړل كيږي لكه وينه (موريانه) چې لرگي خوري . زموږ ټولنه متأسفانه په دغسې معتادانو ډكه ده . نو د هغوی له پاره اوس هم ناوخته نه دی !

د گناه شاهدان

ته په پټه او يوازيتوب كې گناه كوه . مگر لږ تر لږه څلور عيني شاهدان لري چې هغه زړه ، سترگي ، غوږونه او لاسونه دي .

الله تعالى فرمايي چې په دغه ورځ به د دوی (يعنی گناه كارانو) خولي بندي (يعنی مهر) كړو نو د هغوی لاسونه به خبری وكړی او پښې به يې شاهدي ادا كړی چې په دنيا كې يې څه كول (يس : ۶۵) .

نو هغوی چې په ښكاره گناه كوي ، څومره شاهدان به يې وي !؟

لویی او خانپالنه

خواجه نظام الدین اولیا څه بڼه ویلی دي :

ای مسلمانانہ ! هر مسلمان چی وویڼی تر ځان یی بڼه وبوله که څه هم ته اطاعت کونکی یی او هغه گناه کار وی . کیدای سی دا ستا وروستی اطاعت او نیکی وی خو د هغه وروستی گناه وی ، چی له امله به یی ته گناه کار سی او هغه نیکوکار!

هو ، ځان تر نورو بڼه بلل (په علم ، ظاهري عزت ، مؤقتي مقام ، قوم ، رتبه او نورو کی) هغه گناه ده چی د نعمتونو د هلاکت سبب کیږی .

د وجدان محکمه

د وجدان محکمې ته هر ورو مرو مراجعه وکړه . ځکه چی هلته قطعاً غلطه فیصله نه کیږی .

هلته نه حاضرین سته ، نه مراجعین ؛ نه شاهدان سته او نه مدافع وکیلان ! بلکی صرف « دوه محرران » او یو « ستر قاضی » سته او بس !

مجازات او مکافات

تر یوی گناه وروسته د بلی گناه کول اصلاً د هغې سزا ده ؛
تر یوی نیکی وروسته د بلی نیکی کول اصلاً د هغې اجر دی .

د دعا عظمت

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائی : عمر نہ زیاتیری مگر پہ نیکی سرہ ، تقدیر نہ بدلییری مگر پہ دعا سرہ (ابن ماجہ ۴۰۲۲) .

نو د خان پہ شمول هر چا ته دعا کوه . څه معلومه ده که د یو چا قسمت ستا دعا ته معطله و!؟

نابلی میلمه

دا داسی بی پروا میلمه دی چی د سهار او ماښام خیال نه ساتی . د ننوتو په نیت د کور دروازه هم نه ټکوي او هیڅ دیوال یی مخ نسی راگرځولای . مال او دولت یی هم مخه نه سی نیولای . نه رشوت-اخلي او نه واسطه پیژني . دا ډیر بی لحاظه میلمه دی چی د هیچا پروا نه کوی که هغه بوډا وی ، که ماشوم وی ، که جوړ وی او که ناجوړ .

هو ، دا نابلی میلمه « مرگ » دی چی نابیره راځي او هر څه لوتوي . نو چمتو اوسه او توبنه برابره کړه داسی نه چی ناوخته سی !

انسی شیطان !

د نورو هغه عیبونه مه څرگندوه چی الله تعالی په پرده کی پټ ساتلی دي . یعنی د الله تعالی په اراده او فیصله کی مداخله مه کوه او له ځانه انسی شیطان مه جوړوه !

الهي تراو او دعا

دا څومره بڼه احساس دی چی کله د الله تعالی سره د خپل زړه خبره کوو نو هغه له مخکی څخه لا بڼه پرې خبر وی ، خو بیا یې هم زموږ څخه ویل غواړی .

خان ارزونه

شیخ الاسلام ابن تیمیه (رح) څه بڼه فرمایلی دي : « مومن په حق خبره راضي وی که یې په گټه وی که یې په زیان ؛ خو باطله خبره یې ناخوښه وی که یې په گټه وی که یې په زیان ! »

خو موږ؟!

په گریوان کی وگوره !

کافر چی ووینی نو د اسلام پر نعمت د الله حمد او ثنا ووايه ؛
فاجر او گناه کار چی ووینی نو پر تقوا باندی د الله حمد او ثنا ووايه ؛
جاهل چی ووینی نو د علم له امله د الله حمد او ثنا ووايه ؛
ناروغ او مبتلا چی ووینی نو د عافیت له امله د الله حمد او ثنا ووايه .

په گریوان کی وگوره ! روند د دنیا د لیدلو ، کون د اوریدلو ، گوډ د یو گام اخیستلو او گونگی د یوې خبری کولو ارمانجن دی .

خو ته لیدلای سی ، اوریدلای سی ، تللی سی او پرغیدلای سی .

لا د الله شکر نه ادا کوی او نور اضافی او تجملی شیان هم غواړی ؟

ودرېزه او وگوره !

لا تر څو به زمانه ترتي ؟ دا يې حل لاره نه ده . متل دی چی له
مردارو اوبو خپل کالي راټول کړه !

د زماني څخه شکایتونه مه کوه . بلکی خپل ځان بدل کړه چی الله دې
روان حالت بدل کړی (الرعد ۱۱) .

کثیف او نجس عمل

یو ځل خو سترگی پټی کړه او داسی فکر وکړه چی د مړه انسان سرې
او تازه غوښی ژویې او په خوله کی یې اړوې را اړوې . تر شونډانو
دې د دې غوښو وینی څڅیری ، او د سرو غوښو ټوټې دې په
غابښونو کی یو څه هم بندی وی .

دا مهال به دې سترگی څومره سرې وی ، زړه به دې څومره ډېره
وی ، څیره به دې څومره وحشی وی او حالت به دې څومره شهواني
وی . دا به څنگه نجس او ناولی عمل وی ، ها ؟

آیا دغسی کر غیرنه صحنه دې خوښه ده ؟ که ځواب مثبت وی نو ښه
ډیر غیبت کوه !

که نه ، اوس هم وختي دی او قسم واخله چی نور به غیبت نه کوم .
د غیبت اورپدل هم په غیبت کی شامل دی ، منع یې کړه یا ترې روان
سه . دا به نو د ځان ، کورنی او ټولنی سره ستا نیکی وی . ولی
دغسی وړیا احسان او نیکی نه کوي ؟

ٽولنيز انحراف

دا ڄومره تهمتونه او لفظي گوزارونه روان دي . خو تريخ حقيقت دا
دي چي موڙ دومره کوبڻين او هلي حلي د خان د سمون او بدلون له
پاره نه ڪو ڄومره چي تر خان د نورو د غلط ثابتولو له پاره پي
ڪو .

د غيبت او حسد پيوستون

علما وائي چي انسانان په دري دليلونو سره تر شا خبري درپسي
ڪوي يا ستا غيبت ڪوي :

لومري . ڪله چي ونسي ڪراي ستا دريخ ته ورسيري يا ستا حالت
ولري ، نو تر شا خبري درپسي ڪوي .

دوهم . ڪله چي هغه څه ونلري چي ته پي لري ، نو دي غيبت او پس
گويي ڪوي .

درپيم . ڪله چي و غواڙي ستا په رقم ژوند غوره ڪري يعني ستا تقليد
وڪري خو نه پي سي ڪولاي ، نو غيبت او تر شا خبري درپسي ڪوي .

دي ته د غيبت او حسد پيوستون وائي . راخي چي اوس نو د همدې
فارمول پر اساس خپلو خانو ، خپلو دوستانو او خپلو مجلسيانو ته
وگورو او هر يو جلا جلا و ارزوو . بنيادي هيڻوڪ يا خورا لڙ خني
خلاص وي .

لا بيا هم نه تري منع ڪيرو ؟ استغفرالله !

له فتو او جنجالو خان ساته

آيا د چپ والي يا خاموشي اهميت در معلوم دي ؟

خاموشي ستر نعمت دي په تيره كله چي : اختلافات پير وي ،
آوازونه لوړ وي ، شخړي لاینحله وي ، علم لږ وي ، او دليل بي وسه
او بي كسه وي !

د خلكو امتحانول

كه د چا صبر او حوصله ازمايي نو انتقاد پر وكړه ، بيا وگوره !

كه د چا اخلاص ازمايي نو مشوره حنی و غواړه ، بيا وگوره !

كه د چا غرور او خانیالنه ازمايي نو خبره يې ومنه ، بيا وگوره !

كه د چا خوی او خصلت ازمايي نو سفر ورسره وكړه ، بيا وگوره !

او كه د چا سخاوت ازمايي نو پور ترې و غواړه ، بيا وگوره !

له ډوبیدو ډډه وكړه

خان خوشحاله ساته . حكه په تشويش يا پريشانۍ سره د پرون
مشكل قطعاً نه حلېږي بلکې د نن سکون هم له منځه ځي او د يو
مبهم سبا په غير ورځي !

لا تر کله ؟

همدا اوس دي پر تېر عمر او گناهونو د الله تعالى څخه مغفرت
وغواړه . د توبې په سپيڅلو اوبو ځان ومينځه .

ملاقات نږدې دی او هره شپبه امکان لري چې الله تعالى دي خپل
حضور ته وغواړي . نو ښه نه ده چې په خیرنه او دورنه څېره يې
په وړاندې ودریږي . که ته وغواړي یا نه ، که دي خوبنه وی یا نه ،
دا لحظه او دا صحنه حتماً درباندي راځي .

اوس هم وختی دی . ساه لا چلیږي . پلمې بندې کړه . نن د عمل ورځ
ده بېله حساب ، خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

شتمن فقیر

کله چې ته وصیت پاته لیکي (یا شفاهي وصیت کوي) ، آیا خبر يې
چې یوازینی څوک چې ستا د مال او دولت یا جایداد څخه محروم
پاتېږي ، هغه ته پخپله يې !؟

چا ته خپل سهم پریردې ؟ آیا هغه اولاد ته چې ډیر ژر به دي هیر
کړي ؟ که هغه اولاد ته چې ستا د سهم یوه سلنه به هم نه درپسی
خیراتوي ؟

نو اوس هم وختی دی او لا ژوندی يې ، ستا د خپل سهم زیاته برخه
صدقي ته وقف کړه ، داسی نه چې ناوخته سی ! آیا پوهیږي چې
صدقه خورا افضل عبادت دی ؟ نو ولی يې ضایع کوي ؟

ولی دا کار هغه اولاد ته پریردې چې د دنیا په کارونو کی تر غوږونو
پوری ډوب دی ؟ که همداسی ونکړي نو پوه سه چې شتمن فقیر يې
(یعنی دلته شتمن او هلته فقیر) !

ربنتیا او درواغ

ربنتیا حق دی او درواغ ناحق دی . ربنتیا د انسان تر پیدایښت پخوا
لا موجود وو ، خو درواغ موجود نه وو . یعنی حقیقت طبیعي دی خو
درواغ مصنوعي دی .

پس ویلی سو چی حقیقت شتون لری خو درواغ اختراع کیږی

د حلال برکت

مالک بن دینار (رح) فرمایلی دي : که څوک تر یوه حرام دینار تیر
سی نو دا هغه لره تر یو لک دینارو صدقه کولو هم ښه دی .

ننني دوستان

که یو چا ته اضافه له هغه ارزښت ورکوي چی ورته « لازم » وی ،
نو ځان ته اضافه له هغه تاوان رسوي چی درته « لازم » وی ! دا
چی بوغی (فوقانه - غباره) درباندي چاودي مه څښمیره . پخپله دي
تر حد زیاته هوا ورکړي وه !

الهي سزا :

د هغه انسان د خاموشی یا پتي خولي څخه وپیریزه چی تا یی زړه
آزار کړی دی خو هغه هیڅ نه وایی یا هیڅ نسي کولای مگر هر څه
الله تعالی ته پریږدي . نو خبردار اوسه چی الله تعالی یی هم ژر یا
وروسته بدله درڅخه اخلی .

الهي رحمت

د ابن سينا څخه يې وپوښتل چې ژوند څنگه درباندی تيریږی ؟

ده ورته وويل چې د گناه كارۍ سره سره د الله تعالى دومره نعمتونه راباندی اوري چې نه پوهیږم د الله تعالى شكر د څه له رویه ادا کړم ، آیا د نعمتونو پر ډيروالی يې او که د گناهونو پر تيروالی يې ؟

ستر احسان

که يو چا ته داسی جمله ووايي يا داسی خبره وکړي چې له امله يې هغه شخص الله تعالى ته يو څه ورنږدي سي او بدي يې يو څه لږ سي ، نو په نن عصر کی دا يوه ستره نيکي ده چې د هر چا نه په نصيب کيږی .

څومره آسانه ! بس يوه پاکه اراده غواړی .

ترخه حقايق :

که يو چا د بل په صداقت کی شک کاوه نو دا درواغجن دی ، که نه صادق دی ؛

که يو چا په مجلس کی په هره موضوع کی ځان هرکاره او پوه باله نو جاهل دی ، که نه عالم دی ؛

که يو چا پر بل ډيره بد گوماني کوله نو په زړه تور دی ، که نه په زړه پاک دی .

همدا زموږ د ټولنی يو څو ترخه حقايق دي . ترخه حقايق :

که یو چا د بل په صداقت کی شک کاوه نو دا درواغجن دی ، که نه صادق دی ؛

که یو چا په مجلس کی په هره موضوع کی خان هرکاره او پوه باله نو جاهل دی ، که نه عالم دی ؛

که یو چا پر بل پیره بد گوماني کوله نو په زړه تور دی ، که نه په زړه پاک دی .

همدا زموږ د ټولنی یو څو ترخه حقایق دي .

د زړه ډاډ او سکون :

پیغمبر علیه السلام فرمایي : هر وخت چي دي اراده وکړه چي د یو چا عیب بیان کړي ، نو خپل عیبونه در په یاد کړه .

د علم انفلاق

د یو عارف څخه یې وپوښتل چي علم کله ماتیري او کمیري ؟

ول کله چي ملنگ یا درویش فقر وکړي ، شاعر غرض او مرض ولري ، ملا تاجر او کاروباري سی ، پوه او عالم د دنیا شوقي سی نو دا هغه وخت دی چي علم به تجزیه کیري !

له غمه بي غمی :

رسول الله صلی الله علیه وسلم چي به کله د یو غم یا مصیبت سره مخامخ سو نو نفل لمونځ به یې کاوه . (رواه احمد او ابو داود)

نو راځی چي موږ هم د غم غلطولو دغه بهترینه طریقه خپله کړو.

متوجه اوسه :

که خپل نفس د خیر په کارونو کی لگیا نکړی ، نو هغه به دي ضرور د شر په کارونو کی بوخت کړی .

له مرگه ویره

اصلي او واقعي مسلمان هيڅکله د مرگ له ياده نه بيريزوی ، دا ځکه چې مرگ حق دی او د حق منل پر هر مسلمان فرض دی . او بل دا چې يو مؤمن ځکه د مرگ له ياده نه بيريزوی چې اسلامي ارکان او فرايض يې پر ځای کړي وی .

خو د دي برعکس د مرگ له ياده هغه کسان بيريزوی چې اسلام يې خورا لږ او يا هيڅ نه وی عملي کړی ، نو دغسی انسان د خپلو گناهونو له امله د مرگ له ياده بيريزوی .

د مخکی د سطحی او بطن فرق

عجيبه دنيا ده . په ژوند کی د ټولو انسانانو نومونه او لباسونه بيل بيل وی . يو شتمن وی بل غريب ، يو بي مقامه وی بل لوی مقامه ؛ يو انجينير وی بل ډاکټر ؛ يو استاد وی بل شاگرد ؛ يو سوداگر وی بل سوالگر.....

خو تر مړینی وروسته د ټولو يو نوم وی : مَيْت (يعنی مړئ) يا جنازه !

د ټولو يو ډول قبر وی ، د ټولو يو ډول کفن وی ، د ټولو يو ډول لحد
وی هغه که شاه دی یا گدا !

په رښتیا هم تر مخکې لوړ او تر مخکې لاندی یوه او بله دنیا ده ،
خو واټن یې فقط یو نیم متر دی !

فاني ژوند

حضرت علی (رض) فرمایلی دي چی ژوند فقط دوي ورځی دی . یوه
ورځ ستا په گټه او بله یې ستا په زیان ده .
نو په هغه ورځ چی ستا په گټه ده « غرور » مه کوه او په هغه ورځ
چی ستا په زیان ده « صبر » کوه .
په رښتیا چی د بریالیتوب عملی نسخه ده !

د ناپوهانو حق

متل دی چی د عقل وړی او د پیسو موړ نسته . علما وایی چی پر
موړ ناپوهان درې حقونه لري :
لومړی - صبر او زغم : د هغوی هر ډول ناوړه چلند به زغمی او
تحمل به کوی .

دوهم - شفقت او مهرباني : که د هغوی څخه کوم غلط او ناسم کار ووينئ نو د کرکې پر ځای به شفقت پر کوي .

درېيم - لارښوونه او متوجه کول : د هغوی درېيم حق دا دی چې سمه لارښوونه به ورته کوي ، خير دی که هغوی يې مني يا نه .

هو ، که موږ او تاسو دا مجربه نسخه د هری ورځی تلن لاره وگرځوو ، یعنی د ناپوهانو حق ادا کړو ، نو دنیا او عقبا به مو ځلانده وی .

ودرېره او شاته وگوره !

د غلطيو په منلو ، زړه سمولو او گناه پرېښودلو کی ځنډ مه کوه ، ځکه لاره چې څومره اوږدېږي راستنېدل هغومره گرانېږي .

خورا مهم تجارت

کله چې د دنیا د مفیسی څخه په تنگ راسي او د رزق دروازي درته وتړل سي نو د الله تعالی سره تجارت وکړه ، یعنی صدقه ورکړه .
امتحان يې کړه !

ته به ووايي چې هيڅ نلرم ، څه شی صدقه کړم؟! داسی نه ده ، بڼه خبره هم صدقه ده ، بڼه عمل هم صدقه ده ، مرسته هم صدقه ده ، هڅونه هم صدقه ده ، موسکا هم صدقه ده....

عواطف

کله چی گناه کار انسان وژړل ، نو پوه سه چی خپل پیغام یې تر الله
تعالی پوری ورساوه .

مگر کله چی د چا په سترگو کی قحطي راغله نو پوه سه چی زړه یې
سخت سوی دی . ظالم دی ، تری گوښه سه او احتیاط ورسره کوه !

عقیده او حقیقت

یو عالم ویلی دي : عقیده کیدای سی چی زما عقیده وی ، ستا عقیده
وی ، د فلانی عقیده وی ؛

خو حقیقت نسی کیدای چی زما حقیقت وی یا ستا یا د فلانی حقیقت
وی .

حقیقت اصلاً د هیچا مربوط نه دی بلکی آزاد او د ټولو دی .

له همدې امله خلک تل د عقیدې په سر جنگیری نه د حقیقت په سر !

ازلي دبنمن

بنایی خینی کسان امریکا ، برتانیه ، روسیه ، اسرائیل..... د بشر تر
ټولو ستر دبنمنان وبولی . خو دوی یوازی د انسان دا دنیا خرابولی
سی . اصلي دبنمن بل دی چی تر دوی ډیر خطرناک دی . هغه کولای
سی چی د انسان دنیا او آخرت دواړه خراب کری .

دغه ستر او خطرناک دښمن « ابليس » نوميری چي لقب يي «
شیطان» دی . دئ تر ټولو ستري وسلې او تجهيزات لری . آن یوه
ثانیه هم د انسان سره له جنگه نه بپکاره کیری .
نو زموږ جنگ د دغه لعین دښمن سره فرض دی .

الحمد لله كتاب پای ته ورسید

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**